

ПУТІВНИК ДЛЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНИХ ЦИФРОВИХ КОАЛІЦІЙ В КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ ЦИФРОВИХ НАВИЧОК ТА КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ

Поліський фонд
міжнародних та
регіональних
досліджень

INFOPARK
НАУЧНО-ТЕХНОЛОГІЧЕСКАЯ АССОЦІАЦІЯ

Ця публікація була підготовлена в рамках проекту «Сприяння формуванню порядку денного та інституційних передумов для розвитку цифрових компетентностей в Білорусі, Україні та Грузії» за фінансової підтримки Європейського Союзу. Відповідальність за її зміст покладається виключно Поліський фонд міжнародних та регіональних досліджень, Центр міжнародного бізнесу та економічного розвитку, Науково-технологічну асоціацію «ІНФОПАРК» і не обов'язково відображає погляди Європейського Союзу

This publication was produced within the project “Contributing to the formation of the agenda and institutional preconditions for enhancing digital competencies in Belarus, Ukraine and Georgia” with the financial support of the European Union. Its contents are the sole responsibility of Polissya Foundation for International and Regional studies and do not necessarily reflect the views of the European Union

ЗМІСТ

1. СУТНІСТЬ, РОЛЬ ТА НЕОБХІДНІСТЬ СТВОРЕННЯ НАЦІОНАЛЬНИХ ЦИФРОВИХ КОАЛІЦІЙ ДЛЯ РОЗВИТКУ ЦИФРОВИХ НАВИЧОК ТА КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ	4
2. КЛЮЧОВІ ПРИНЦИПИ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ФУНКЦІЇ НАЦІОНАЛЬНИХ ЦИФРОВИХ КОАЛІЦІЙ ДЛЯ РОЗВИТКУ ЦИФРОВИХ НАВИЧОК ТА КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ.....	6
3. ЕТАПИ НАЛАГОДЖЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНИХ ЦИФРОВИХ КОАЛІЦІЙ ДЛЯ РОЗВИТКУ ЦИФРОВИХ НАВИЧОК ТА КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ.....	8
4. ОПИС ТИПОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНИХ ЦИФРОВИХ КОАЛІЦІЙ ДЛЯ РОЗВИТКУ ЦИФРОВИХ НАВИЧОК ТА КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ.....	11
5. ОСОБЛИВОСТІ, ТИПОВА СТРУКТУРА ТА СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМИ ЦИФРОВИМИ КОАЛІЦІЯМИ ДЛЯ РОЗВИТКУ ЦИФРОВИХ НАВИЧОК ТА КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ.....	18

1. СУТНІСТЬ, РОЛЬ ТА НЕОБХІДНІСТЬ СТВОРЕННЯ НАЦІОНАЛЬНИХ ЦИФРОВИХ КОАЛІЦІЙ ДЛЯ РОЗВИТКУ ЦИФРОВИХ НАВИЧОК ТА КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ

У сучасному світі цифрові навички не тільки дозволяють нам працювати в традиційних секторах економіки, але і відкривають двері для участі в нових секторах, що тільки формуються, і навіть для створення власного бізнесу. Люди з більш розвиненими цифровими навичками можуть скористатися ще ширшим спектром можливостей, що виникають на тлі постійного прогресу цифрових технологій, платформ та пристроїв. Цифрові навички особливо важливі при вивченні мінливого характеру робочого середовища, включаючи різке зростання використання фрілансерів та людей, які стають учасниками економіки вільного заробітку, а також більш широкі структурні зміни, які кардинально вплинуть на робочі місця майбутнього¹.

Види цифрових навичок, необхідних для досягнення успіху, сьогодні кардинально відрізняються від тих, які були потрібні ще лише п'ять років тому. Ми мали змогу визначити дискретний набір цифрових навичок і були впевнені, що навчальні програми забезпечать населення цими навичками. Вони традиційно охоплювали такі теми, як основні апаратні та програмні операції, електронна пошта та пошук. Сьогодні нам потрібно постійно переглядати та оновлювати ті цифрові навички завдяки новим технологіям та інноваціям – штучному інтелекту, великим даним, блокчейну, «хмарним» обчисленням, технології «Інтернет речей», машинному навчанню та мобільним додаткам. Цей швидкозмінний контекст змушує країни з існуючими програмами навчання цифровим навичкам оновлювати свої стратегії, а для тих країн, які ще не запустили національну програму цифрових навичок, - вжити заходів.

Існують різні підходи до залучення зацікавлених сторін, включаючи галузеві та експертні ради, коаліції, робочі групи та інші неформальні методи – такі як організація національних або регіональних форумів з цифрових навичок.

Цей путівник присвячений створенню коаліцій на національному рівні як одних з найефективніших та найбільш стійких моделей залучення зацікавлених сторін у Європі. Коаліції можуть бути утворені на будь-якому рівні – від місцевого до міжнародного, оскільки координація на будь-якому з цих рівнів може підтримувати прогрес на будь-якому з інших рівнів. Деякі країни, можливо, захочуть почати з приєднання до регіональної чи міжнародної коаліції, оскільки такий підхід дає можливість стати частиною вже існуючих утворень.

Є багато причин для створення національних коаліцій. Всі ці причини пов'язані з подоланням зростаючого дефіциту цифрових навичок у країнах. Оскільки цифрова економіка та єдиний ринок зростають та стають все більш інтегрованими, існує багато можливостей як для приватних осіб, так і для бізнесу. Однак, не кожен має належні навички, щоб скористатися всіма можливостями, які коливаються від вигоди від підвищення ефективності, пропонованої через послуги електронного уряду, до роботи на сучасному

¹ <http://reports.weforum.org/future-of-jobs-2016/>

зростаючому цифровому ринку праці. Без серйозних зусиль, що мають докладатися завдяки співпраці різних зацікавлених сторін, багато громадян ризикують пропустити можливості, які пропонує сучасне цифрове суспільство. Таким чином надання можливості людям набувати та розвивати відповідні цифрові навички є надзвичайно важливим.

Національна цифрова коаліція для розвитку цифрових навичок та компетентностей (далі – Національна коаліція) – це багатостороннє партнерство, яке має на меті збільшити кількість практикуючих у сфері інформаційно-комунікаційних технологій (далі – ІКТ), покращити цифрову грамотність громадян, працівників та учнів, а також зменшити розрив цифрових навичок у відповідній країні.

Національні коаліції повинні сприяти об'єднанню державних органів влади, бізнесу, освіти та зацікавлених сторін на ринку праці для вжиття конкретних заходів, які дозволять подолати розрив цифрових навичок та підвищити відповідні компетентності для всіх. Це можна зробити, підтримуючи вчителів та викладачів і сприяючи активному залученню бізнесу та інших організацій. Національні коаліції повинні підтримувати свої держави у розробці всебічних національних стратегій розвитку цифрових навичок та компетентностей.

Для досягнення цих цілей Національні коаліції мають підтримувати реалізацію наступних основних завдань на національному рівні (згрупованих навколо п'яти галузей), які відповідають цілям Коаліції за цифрові навички та робочі місця ЄС²:

1. Навчання та відповідність цифровим робочим місцям

* Популяризація програм працевлаштування студентів з використанням ІКТ та підприємств, що застосовують ІКТ

* Робота з існуючими провайдерами навчання ІКТ задля розширення та збільшення охоплення студентів

2. Мобільність

* Заохочення людей до роботи з ІКТ та освоєння цифрових професій в різних країнах

* Забезпечення мобільності громадян для більш успішного підбору персоналу та більш м'якого перехідного періоду

3. Сертифікація

* Стимулювання використання схеми сертифікації цифрових навичок фахівців з ІКТ на основі існуючих рамок цифрових компетентностей

* Популяризація професійності у сфері ІКТ та сприяння розробці рамок цифрових компетентностей

² <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/become-member-digital-skills-and-jobs-coalition>

4. Підвищення рівня обізнаності

* Організація кампаній з підвищення рівня обізнаності для залучення молоді до освіти, роботи та вибору професії в галузі ІКТ

* Залучення молодих людей до «реальних» ІКТ-проектів, щоб допомогти їм відкрити цікаві галузі та в перспективі вибрати професію в галузі ІКТ

* Організація промоційних заходів, орієнтованих на дітей, студентів, вчителів та дорослих для пропаганди важливості та актуальності цифрових навичок та професійних навичок у сфері ІКТ

5. Інноваційне навчання та викладання

* Підвищення кількості практикуючих ІКТ-професіоналів та кваліфікованої робочої сили у цифровій сфері, використовуючи структурні зміни всередині освітніх систем

* Сприяння діалогу між індустріями та постачальниками освітніх послуг для розробки нових навчальних програм, які краще відповідають потребам ринку праці

Національні коаліції можуть визначати пріоритетність вищенаведених цілей, на яких вони хочуть зосередитись, в залежності від визначених потреб. Може існувати потреба у вирішенні всіх питань, в інших випадках можна зосередитись лише на кількох.

2. КЛЮЧОВІ ПРИНЦИПИ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ФУНКЦІЇ НАЦІОНАЛЬНИХ ЦИФРОВИХ КОАЛІЦІЙ ДЛЯ РОЗВИТКУ ЦИФРОВИХ НАВИЧОК ТА КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ

Національні коаліції (відповідно до Посібника для національних коаліцій, опублікованого Європейською Комісією в рамках діяльності Коаліції за цифрові навички та робочі місця ЄС³) мають дотримуватися наступних принципів:

- Бути відкритими для всіх нових релевантних стейкхолдерів. Важливо дозволити Коаліції зростати та бути готовою до включення нових зацікавлених сторін та навіть нових галузей

- Бути готовими ділитися кращими практиками та обмінюватися знаннями з іншими Національними коаліціями

- Сприяти активній роботі всередині Коаліції шляхом проведення зустрічей та заходів, а також публічно поширювати інформацію про діяльність Коаліції. Має бути створений контактний пункт, де громадськість зможе отримати інформацію про заходи щодо цифрових навичок та робочих місць у своїй країні завдяки Коаліції

- Мати стратегію з комунікації та підвищення рівня обізнаності для того, щоб стимулювати членів Коаліції та широкої громадськості нарощувати зусилля щодо розвитку цифрових навичок та компетентностей

³ <http://www.nationalcoalition.gov.gr/wp-content/uploads/2018/02/TOOLKIT-FOR-NATIONAL-COALITIONS.pdf>

- Сприяти модернізації навчальних програм для кращого задоволення потреб ринку праці. Це можна здійснити, запросивши Міністерство освіти і науки до діяльності в рамках коаліції

- Сприяти проведенню галузевих навчальних програм. Цю діяльність можна підтримати за допомогою членських внесків на проведення такої діяльності

- Співпрацювати з урядом для надання підтримки в розробці всеохоплюючої національної стратегії розвитку цифрових навичок та компетентностей у країні

- Здійснювати моніторинг та оцінку результатів своєї діяльності

Національні коаліції, як правило, відслідковують, синхронізують та об'єднують дії, спрямовані на подолання прогалів у сфері цифрових навичок та цифрових професій у своїх країнах. Будь-які дії, які можуть сприяти зменшенню розриву між людьми, які шукають роботу на ринку ІКТ, усіма промисловими галузями та розвитком базових і передових цифрових навичок у всіх громадян, можуть і повинні братися до уваги.

Коаліції є результативними для організації та підтримки зацікавлених сторін у роботі над цифровими навичками: від розробки відповідної стратегії до її впровадження, корекції та оновлення. В ідеалі Національні коаліції можуть виконувати наступні функції:

- оцінка прогресу та потреб конкретних політик та програм;
- моніторинг нових технологічних розробок;
- оцінка та прогнозування потреб у робочій силі;
- оцінка нових можливостей для навчання цифровим навичкам;
- ідентифікація нових партнерів;
- приєднання до нових регіональних чи глобальних кампаній;
- розробка нових ініціатив.

Коаліції – це популярний спосіб об'єднання зусиль організацій у секторах та галузях для досягнення спільної мети. Ці кооперативні альянси є перспективними, коли необхідна широкомасштабна підтримка подолання статусу-кво.

Функції Національних коаліції можна згрупувати за потребами у цифрових навичках чотирьох основних цільових груп⁴:

- Цифрові навички для всіх – розвиток цифрових навичок для надання можливостей всім громадянам бути активними в цифровому суспільстві.

- Цифрові навички робочої сили – розвиток цифрових навичок для цифрової економіки, наприклад: підвищення кваліфікації та перекваліфікація працівників, а також тих, хто у пошуку роботи; надання професійних порад та рекомендацій.

- Цифрові навички для професіоналів у сфері ІКТ – розвиток цифрових навичок високого рівня для професіоналів сфери ІКТ зі всіх галузей економіки.

⁴ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/digital-skills-jobs-coalition>

- Цифрові навички в освіті – перетворення викладання та засвоєння цифрових навичок у перспективу навчання протягом усього життя, включаючи підготовку вчителів/викладачів.

3. ЕТАПИ НАЛАГОДЖЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНИХ ЦИФРОВИХ КОАЛІЦІЙ ДЛЯ РОЗВИТКУ ЦИФРОВИХ НАВИЧОК ТА КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ

Для створення Національної коаліції зацікавлені сторони повинні визначити потенційних партнерів, які мають справу із розвитком цифрових навичок та робочих місць. Національні коаліції часто формуються спочатку шляхом налагодження діалогу з деякими ключовими партнерами, які мають можливість працювати з цифровими навичками та робочими місцями на національному рівні.

Дорожня карта становлення Національних цифрових коаліцій для розвитку цифрових навичок та компетентностей повинна включати такі основні кроки:

1) Залучення широкого кола зацікавлених сторін, які можуть сприяти розвитку цифрових навичок та компетентностей у країні, включаючи визначення їх поточних та майбутніх потреб і цілей у сфері цифрових навичок (в ідеалі – залучення стейкхолдерів з різних секторів).

2) Аналіз сильних та слабких сторін кожної із зацікавлених сторін та визначення ролі, яку вони можуть відіграти у розвитку цифрових навичок та компетентностей у країні.

На даному етапі необхідно визначити потенційний внесок, який кожна із зацікавлених сторін може привнести до діяльності Національної коаліції. Стейкхолдерів слід збирати разом, щоб обговорити, як саме вони могли б долучитися до діяльності, та визначити цінність, яку вони можуть отримати від членства в Національній коаліції.

Вони можуть взяти на себе наступні зобов'язання:

- брати участь у заходах, нарадах, конференціях Коаліції для подальшої розбудови мережі;
- визначати конкретні дії, які можуть бути виконані ними для досягнення однієї або декількох цілей Коаліції;
- представляти Національну коаліцію на заходах, нарадах та конференціях;
- виділяти або допомогати знайти ресурси для підтримки дій Коаліції;
- поширювати та популяризувати дії Національної коаліції на національному, регіональному чи місцевому рівнях;
- організувати фандрайзінгову діяльність для підтримки Національної коаліції.

Ключовим фактором для приєднання нових зацікавлених сторін до Національної коаліції є демонстрація доданої вартості від їх підтримки та залучення, якої можна досягти шляхом задоволення та підтримки їхніх конкретних інтересів у відповідь. Звичайно, зацікавлені сторони повинні

довіряти ініціативі, перш ніж її схвалити, і рівень довіри часто може бути підвищений демонстрацією опису діяльності інших вже залучених зацікавлених сторін. Часто розуміння проблематики незайнятих цифрових робочих місць або дефіциту цифрових навичок, що виникають у процесі цифрової трансформації, може бути достатньо переконливим, щоб заохотити зацікавлені сторони приєднатися до Коаліції.

Список зацікавлених сторін

Слід перерахувати кожне урядове відомство, групу приватного сектору, організацію громадянського суспільства, які повинні бути залучені до Національної коаліції. Для кожної організації слід описати необхідність її участі та роль, яку вона може відіграти. Крім того, слід зафіксувати всі характерні сильні сторони кожної із зацікавлених сторін.

Назва стейкхолдера	Роль стейкхолдера

Репрезентативність зацікавлених сторін

Далі слід розглянути в якій мірі зацікавлені сторони представляють інтереси пріоритетних груп населення:

Назва стейкхолдера	Представлення інтересів пріоритетних груп населення

3) Визначення системи управління, методів та умов діяльності Коаліції.

Основною метою створення Національної коаліції – допомогти створити групу зацікавлених сторін країни, яка відповідатиме за розробку та реалізацію ініціатив у сфері розвитку цифрових навичок – це може бути розробка та реалізація повномасштабної національної стратегії чи виконання конкретної ініціативи у сфері розвитку цифрових навичок та компетентностей.

Провідна організація

Слід визначити орган, який керуватиме та координуватиме діяльність Національної цифрової коаліції для розвитку цифрових навичок та компетентностей. Визначення такої організації/органу має супроводжуватися обґрунтуванням.

Управління та методи роботи

Доцільно встановити механізми управління та методи роботи для коаліції. Це може бути спрощений механізм, такий, наприклад, наведений у Хартії цифрових навичок⁵, яка використовується Європейською Комісією, або ж заснований на правилах, якими регулюються інші подібні мережі, що діють в

⁵ https://ec.europa.eu/digital-single-market/sites/digital-agenda/files/digital_skills_and_jobs_coalition_members_charter_0.pdf

країні, чи національні коаліції за цифрові навички та робочі місця інших країн ЄС.

Слід розробити внутрішній регулюючий документ для діяльності органу управління та членів Коаліції. Як правило, такий документ (це може бути хартія/меморандум/положення) включає такі елементи:

- як місія, цілі та завдання діяльності Коаліції;
- повноваження органів управління;
- членство в Коаліції;
- права та обов'язки членів;
- процедури діяльності Коаліції;
- можливість створення робочих груп та розробки процедур;
- забезпечення діяльності Коаліції.

4) Розробка плану дій та комунікації.

Після створення Національної коаліції зацікавлені сторони повинні визначити та домовитись про цілі та ресурси, які мають бути визначені на принаймні один майбутній рік діяльності. Для цього членами має бути розроблено план дій та внутрішньої і зовнішньої комунікації, який визначає стратегічні цілі та описує діяльність, яка має бути здійснена протягом першого року діяльності Національної коаліції.

План дій та комунікації допоможе членам Національної коаліції зрозуміти, хто що робить і коли. Це забезпечить правильну реалізацію заходів, полегшить звітність та полегшить взаємодію різних зацікавлених сторін щодо спільних дій.

План дій повинен включати інформації про таке:

- Історія створення Національної коаліції
- Структура Національної коаліції та контактні дані: електронна адреса, веб-сайт, соціальні медіа
- Основні цілі Національної коаліції
- Ключова діяльність та завдання
- Комунікаційна діяльність
- Залучені партнери

5) Створення бренду Національної коаліції.

Не існує загальних правил брендингу для Національних коаліцій. Члени можуть вибрати назву для своєї мережі, якщо вони вважають це за потрібне, беручи до уваги те, як бренд може сприяти просуванню та популяризації Коаліції на національному рівні.

Якщо Національна коаліція планує приєднатись / співпрацювати з Коаліцією за цифрові навички і робочі місця Європейської Комісії у стратегічній перспективі, повідомлення, що супроводжують бренд Національної коаліції, повинні будуть відображати стосунки з європейською мережею після приєднання (у випадку співпраці буде обговорюватись візуальна ідентифікація). Візуальну ідентичність Коаліції за цифрові навички і робочі

місця Європейської Комісії можна отримати від Команди за цифрові навички та робочі місця⁶.

4. ОПИС ТИПОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНИХ ЦИФРОВИХ КОАЛІЦІЙ ДЛЯ РОЗВИТКУ ЦИФРОВИХ НАВИЧОК ТА КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ

Національній коаліції важливо визначити проблеми, які потребують вирішення з її боку. Коаліції мають вміти визначати ключові виклики, які існують на місцевому, регіональному чи національному рівнях у галузі цифрових навичок та компетентностей. Вони мають вміти адаптуватись до можливостей та ресурсів, які мають у своєму розпорядженні. Процес визначення, пріоритетизації та вибору проблем, які необхідно вирішити, є надзвичайно важливим, оскільки це формує стратегію, на основі якої формуватиметься основна діяльність.

Національна коаліція може мати у своєму складі стейкхолдера, який виявлятиме пробіли у цифрових навичках. Подолання прогалин у цифрових навичках може не означати подолання цифрового розриву в робочих місцях, але має сприяти розвитку цифрових навичок у всіх громадян, оскільки урядові та публічні сервіси переходять у цифрове середовище, а основні послуги мають залишатися ефективними та доступними для всіх.

Визначення ключових проблем сфери цифрових навичок та компетентностей у країні може початися з вивчення ситуації у сфері постачальників цифрових знань та навичок. Бажано цей процес розділити на два напрямки відповідно до наступних рівнів:

- базові та допоміжні цифрові навички (цифрові навички, необхідні для досягнення успіху в роботі та житті);
- прогресивні цифрові навички (спеціалізовані цифрові навички для виконання завдань у сфері ІКТ).

Базові та допоміжні цифрові навички

Національні коаліції повинні забезпечувати, щоб всі громадяни мали базові цифрові навички для функціонування у суспільстві, а також можливості отримати допоміжні навички, що покращують перспективи працевлаштування та дозволяють більш ефективно використовувати технології.

Створення можливостей для людей щодо засвоєння базових та допоміжних цифрових навичок починається із встановлення чітких цілей, наприклад: забезпечення раннього знайомства школярів із цифровими навичками та навичками комп'ютерного мислення, навчання молоді навичкам, необхідним для розвитку успішної кар'єри в цифровій економіці, створення для дорослих численних шляхів для формування навичок на різних етапах життя.

⁶ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/scaling-digital-skills-and-jobs-coalition-new-support-team-starts-work>

Рекомендується визначати і долати проблеми на шляху досягнення цих цілей, насамперед, розглядаючи існуючі можливості та програми, що забезпечують навчання цифровим навичкам.

Для створення карти існуючих в країні установ (які наразі пропонують програми розвитку цифрових навичок, а також ті, які мають потенціал для цього), може бути використана наступна таблиця:

Установи, що надають цифрові знання	Кількість установ	Територіальне покриття	Інфраструктура (підключення до мережі Інтернет, комп'ютерна техніка) ⁷	Рівень кваліфікації / навичок викладачів ⁸
Формальна освіта				
Початкова школа				
Середньоосвітня школа				
Неформальна освіта				
Громадські технологічні центри				
Хаби				
НУО				
Приватні школи				
Інше				

Коаліція повинна оцінити, як кожна установа може підтримувати свою діяльність.

Для оцінки існуючих програм з розвитку цифрових навичок доцільно перерахувати їх та описати їхні характеристики за допомогою нижченаведеної таблиці:

Назва програми (формальна та неформальна)	Цільова група	Обсяг навичок (які навички охоплюються навчальною програмою)	Результати програми	Які організації / установи підтримують цю програму

⁷ Коаліція може розробити власну шкалу оцінювання (напр., погано / задовільно / відмінно)

⁸ Коаліція може розробити власну шкалу оцінювання (напр., низький / середній / високий)

Коаліція повинна оцінити, як кожна програма може бути покращена, використана та поєднана із діяльністю Національної коаліції.

Прогресивні цифрові навички

Крім забезпечення належних можливостей з розвитку базових цифрових навичок для всіх, Коаліція повинна закріпити своє становище в цифровій економіці, розробляючи шляхи для розвитку інших більш прогресивних та спеціалізованих цифрових навичок. Перекваліфікація та перепідготовка людей є важливою частиною цієї кампанії, оскільки дозволяє переконатися в тому, що наявна робоча сила не відстає від технологічних змін і не залишається з набором застарілих компетентностей. Коаліція повинна оцінювати різні джерела та приклади формування прогресивних цифрових навичок, використовуючи інструменти для визначення та оцінки постачальників і програм, що забезпечують підвищення рівня даних цифрових навичок:

Надавачі цифрових знань	Кількість установ	Територіальне покриття	Інфраструктура (підключення, комп'ютерна техніка)⁹	Рівень кваліфікації / навичок викладачів¹⁰
Навчання роботодавців				
Технічне та професійне навчання, вища освіта				
Курси програмування				
Інші приватні постачальники освітніх послуг				
Освітні веб-ресурси				
Персональні викладачі				
Інше _____				

Коаліція повинна оцінити, як кожен із постачальників цифрових знань може підтримувати свою діяльність.

Для оцінки якості існуючих програм з розвитку цифрових навичок, пропонує постачальниками цифрових знань, доцільно перелічити та описати їх характеристики за допомогою нижченаведеної таблиці:

⁹ Коаліція може розробити власну шкалу оцінювання (напр., погано / задовільно / відмінно)

¹⁰ Коаліція може розробити власну шкалу оцінювання (напр., низький / середній / високий)

Назва програми (формальна та неформальна)	Цільова група	Обсяг навичок (які навички охоплюються навчальною програмою)	Результати програми (в т.ч. рівень працевлаштування, вплив на галузь та інновації)	Які організації / установи підтримують цю програму

Коаліція повинна оцінити, як кожна програма може бути покращена, використана та поєднана із діяльністю Національної коаліції.

Усі вищенаведені інструменти також будуть дуже корисними для пошуку нових членів Національної коаліції.

Залежно від виявлених проблем у сфері цифрових навичок та компетентностей Національні коаліції можуть здійснювати різні види діяльності для їх подолання. Спільна концепція (створена Європейською Комісією та представниками держав-членів, зібраних у робочу групу з цифрових навичок Єдиного цифрового ринку) включає перелік запропонованих заходів, які Національні коаліції можуть реалізовувати у своїх пріоритетних сферах через їх включення до своїх планів дій та комунікацій¹¹.

ОСВІТА

1) Слідкуйте за тим, щоб школи та навчальні заклади мали якісну інфраструктуру ІКТ, включаючи належне швидкісне з'єднання, а викладачі та студенти мали широкий спектр та достатнє забезпечення різними технічними пристроями та програмним забезпеченням для використання в освітніх умовах.

2) Підтримуйте стале інвестування та фінансування для постійного оновлення інструментів та цифрової педагогіки / цифрових методів в освіті.

3) Систематично консультуйте широке коло зацікавлених груп, що займаються цифровими навичками та ІКТ, вивчайте, як найкраще розробити та впровадити навчальні програми та практичне навчання, щоб забезпечити сучасні зміст та педагогічні методи. Популяризуйте перевірені цифрові педагогічні методи.

4) Вчіть дітей та молодь користуватися цифровими технологіями вже в юному віці та протягом всього періоду навчання. Допоможіть студентам навчитися вчитися та працювати з інформаційними технологіями.

5) Впроваджуйте курси інформатики (в тому числі комп'ютерне та креативне мислення), а також кібербезпеку та медіаграмотність в обов'язкову та вищу освіту.

6) Заохочуйте пропозицію та використання відкритих освітніх ресурсів та навчання протягом усього життя (таких як відкриті онлайн-курси або мобільне навчання та навчання за допомогою мобільних додатків), сприяйте їх визнанню у формальній освіті та під час працевлаштування.

7) Вдосконалюйте початкову підготовку та перепідготовку викладачів, зважаючи на швидкозмінність ІКТ.

8) Підвищуйте та вдосконалюйте постійний професійний розвиток вчителів та тренерів,

¹¹ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/shared-concept-national-digital-skills-strategies>

щоб підвищити їхню обізнаність, а також рівень цифрових навичок, допомагайте їм зрозуміти вплив цифрових технологій на їхню конкретну дисципліну та заохочуйте їх використовувати інноваційні / цифрові педагогічні методи.

9) Заохочуйте вчителів створювати цифровий контент, включаючи навчальні матеріали. Надавайте вчителям інструкції щодо засобів кодування та комп'ютерного програмування для початкової школи.

10) Заохочуйте мобільність кадрів від індустрії до викладання.

11) Підтримуйте постійний діалог та більш тісну співпрацю між промисловістю, освітою та державою, а також соціальними партнерами.

12) Заохочуйте та мотивуйте компанії пропонувати стажування, практичне навчання та інші види навчання без відриву від виробництва в галузі ІКТ та цифровізації.

13) Заохочуйте компанії надавати школам безкоштовний або пільговий доступ до програмного забезпечення та платформ для освітніх цілей.

ГРОМАДЯНИ

1) Підтримуйте та заохочуйте розуміння та розробку рамок цифрових компетентностей (таких як Європейська довідкова рамка цифрових компетентностей (DigComp) у державах-членах ЄС), щоб сприяти спільному однаковому розумінню цифрових компетентностей по всій країні та переконатися в тому, що це залишається актуальним.

2) Визначте основні групи населення з відсутністю або низьким рівнем цифрових навичок (наприклад, низька освіта, люди похилого віку, низький дохід, люди з інвалідністю тощо), визначте конкретні проблеми, з якими вони стикаються, та розробіть індивідуальну підтримку для кожної групи для того, щоб заохочувати їх використовувати цифрові технології та розвивати цифрові навички.

3) Розробляйте та реалізуйте кампанії з підвищення обізнаності для визначених цільових груп, щоб популяризувати переваги використання цифрових технологій та засвоєння цифрових навичок, заохочувати використання цифрових (державних) послуг, інформувати та навчати людей про те, як використовувати ІКТ відповідально та безпечно.

4) Розробляйте та запроваджуйте політику «цифровий за замовчуванням» для всіх публічних/адміністративних послуг, щоб продемонструвати переваги переходу на цифрові технології (послуги) для повсякденного життя людей та сприяти розвитку цифрових навичок. Важливо створити систему заохочення та підтримки використання цифрових послуг, адаптованих до потреб різних груп.

5) Розробляйте та запроваджуйте доступні, спеціальні тренінги щодо навчання базовим цифровим навичкам (цифровим компетентностям) та створюйте можливості подальшого навчання людей з низьким рівнем цифрових навичок, включаючи, зокрема, людей похилого віку, людей з низьким рівнем освіти, людей з інвалідністю та мігрантів.

6) Підтримуйте бібліотеки, громадські організації та волонтерів, які пропонують навчання цифровим навичкам, залучаючи людей, які не мають комп'ютерної грамотності, до місцевих цифрових спільнот.

7) Робіть електронне (дистанційне) навчання та інші відкриті навчальні ресурси більш доступними для громадян.

8) Заохочуйте поширення моделей, що поєднують два покоління (молодь навчає літніх людей) для підтримки набуття цифрових навичок людьми похилого віку.

9) Використовуйте громадське фінансування (краудфандінг) для підтримки платформ соціальних інновацій, щоб забезпечити навчання (наприклад, з кодування), відкрите для

всіх, з акцентом на малозабезпечену молодь.

10) Підтримуйте процеси оволодіння цифровими компетентностями впродовж життя, щоб компетентності дорослих відповідали рівню сучасних вимог.

РОБОЧА СИЛА

1) Покращуйте дані та аналіз щодо потреб у цифрових навичках шляхом: використання сучасних інструментів веб-аналітики (наприклад, веб-сканування пропозицій працевлаштування); збору інформації з різних секторів економіки з метою розуміння потреб у цифрових навичках у галузях, що користуються ІКТ; врахування географічного охоплення, тобто розуміння потреб на національному, регіональному та місцевому рівні.

2) Заохочуйте впровадження рамок електронних компетентностей для бізнесу, а також їх оновлення на основі відповідного зворотного зв'язку та нових технологічних розробок.

3) Встановіть більш тісний контакт та обмін інформацією між державним та приватним секторами, між виробництвом та освітою, оскільки компанії найкраще розуміють потреби в навичках на виробництві (наприклад, шляхом опитування компаній за галузевим принципом).

4) Стимулюйте роботодавців взяти на себе зобов'язання здійснювати підготовку та перепідготовку своєї робочої сили та впроваджувати політику навчання протягом усього життя, як для кваліфікованих, так і некваліфікованих працівників, з метою покращення цифрових навичок на всіх рівнях та супроводжуйте їх відповідною сертифікацією.

5) Визначайте цифрових лідерів серед компаній, які слідкують за технологічними тенденціями та проводять оновлення і впровадження нових цифрових навичок, щоб тримати робочу силу на належному рівні.

6) Підтримуйте програми, за якими безробітні можуть отримати доступ до цифрових навичок відповідно до існуючого попиту.

7) Використовуйте європейські фонди для забезпечення навчання цифровим навичкам.

8) Проводьте заходи з підвищення рівня обізнаності (наприклад, публічні діалоги або конференції щодо необхідності перекваліфікації та підвищення кваліфікації робочої сили) для інформування та переконання керівників бізнесу та підприємців у всіх секторах про потенціал та важливість цифрових технологій для їх бізнесу.

9) Підтримуйте МСП у навчанні персоналу. Колективні рішення щодо навчання та фінансування можна знайти шляхом сприяння співпраці в екосистемах МСП та локальних постачальників освітніх послуг.

10) Слідкуйте, щоб державні службовці мали належну кваліфікацію у цифровій сфері для успішного впровадження політики «цифровий за замовчуванням», використовуючи цифрові навички для вдосконалення професійних, особистих та соціальних можливостей в контексті навчання протягом усього життя.

11) Підвищуйте обізнаність працівників та компаній про переваги переходу на цифрові технології на робочому місці та відшукуйте надійні докази щодо впливу на ринок праці, щоб уникнути спекуляцій та побоювань щодо знищення робочих місць.

12) Розробіть широкодоступний профорієнтаційний посібник для громадян, щоб відкрити їм доступ до інформації про майбутні можливості працевлаштування та спрямувати їх у виборі навчання.

13) Згуртовуйте громади/спільноти навколо прогресу у розвитку цифрових навичок робочої сили.

14) Сприяйте засвоєнню цифрових навичок керівниками (навички «електронного

лідерства») включно з навичками підтримки підприємництва.

СПЕЦІАЛІСТИ У СФЕРІ ІКТ

1) Вживайте заходів з підвищення рівня обізнаності для залучення молоді до ІКТ; наприклад, направляючи ІТ-фахівців до шкіл, щоб вони розповідали про спеціальності в галузі ІКТ.

2) Заохочуйте та підтримуйте інтерес студентів, особливо дівчат, до ІТ-професій та вибору спеціальності у сфері ІКТ через формальну та неформальну системи освіти.

3) Зміцнюйте професіоналізм у сфері ІКТ в країні та підтримуйте загальнодержавні та національні ініціативи щодо розробки та впровадження найвищих стандартів професій у сфері ІКТ.

4) Вживайте заходів для збільшення кількості молодих людей, які навчаються та закінчують навчання у сфері ІКТ, наприклад, пропонуючи субсидію на навчання або стипендію.

5) Підтримуйте розробку та розповсюдження короткострокових програм навчання для молоді, які займаються або хочуть займатися ІКТ.

6) Заохочуйте та сприяйте стажуванню в ІТ-відділах компаній.

7) Підтримуйте визнання та прозорість цифрових навичок, набутих у неформальній освіті, та забезпечуйте їх врахування для подальшої формальної освіти.

8) Заохочуйте роботодавців брати на себе більшу відповідальність за постійне навчання своєї робочої сили та сприяйте добровільному професійному розвитку.

9) Беріть участь у розробці програм навчання протягом усього життя для фахівців у галузі ІКТ.

10) Забезпечуйте доступність можливостей для підвищення кваліфікації фахівців у галузі ІКТ у вищій освіті для задоволення потреб нових галузей (управління даними, кібербезпека та ін.).

11) Підвищуйте кваліфікацію фахівців похилого віку за допомогою нових технологій, в тому числі включаючи літніх фахівців у галузі ІКТ, які, можливо, вийшли на пенсію, але вони ще можуть працювати.

12) Мобілізуйте соціальних партнерів для пошуку спільних рішень з метою перепідготовки робочої сили в галузі ІКТ.

13) Надавайте можливості людям інших професій, безробітним або тим, хто здобув освіту в інших галузях, навчаючи їх спеціальностям у галузі ІКТ та іншим цифровим спеціальностям.

Організація інформаційних кампаній та мульти-стейкхолдерових ініціатив є невід'ємною частиною діяльності Національної коаліції.

Це один з основних засобів для формування обізнаності, виклику інтересу та мотивації людей до засвоєння цифрових навичок. Кампанії особливо ефективні для зосередження уваги на національному рівні, залучення партнерів та запуску основних програм. Багато кампаній передбачають фестивалі, демонстрації чи інші події з прямою трансляцією, які можуть проводитись в одному місці або в сотнях/тисячах місцях одночасно. Кампанії часто спрямовані на групи населення, які знаходяться в групі ризику позбавлення уваги, наприклад, жінки, молодь, яка не відвідує школу, та люди з

інвалідністю. Інструмент для визначення можливостей організації інформаційних кампаній або ініціатив зазначений нижче:

Перший крок – визначити цілі, на які спрямована кампанія або ініціатива. До можливих цілей можна віднести: підвищення рівня обізнаності, започаткування галузевого партнерства, донесення інформації до групи населення чи території з недостатнім рівнем забезпеченості цифровими навичками/послугами тощо.

Другий крок – визначити регіональні або міжнародні кампанії або ініціативи різних зацікавлених сторін, до яких можна приєднатись; або запропонувати модель пристосування міжнародних кампаній до національного контексту.

Назва кампанії / ініціативи	Цілі	Опис ідеї

5. ОСОБЛИВОСТІ, ТИПОВА СТРУКТУРА ТА СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМИ ЦИФРОВИМИ КОАЛІЦІЯМИ ДЛЯ РОЗВИТКУ ЦИФРОВИХ НАВИЧОК ТА КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ

Хоча деякі Національні коаліції можуть прагнути набуття офіційного юридичного статусу, їм не обов'язково потрібно бути офіційно визнаними юридичними особами (приватними, державними чи громадськими організаціями). Вони можуть залишатися у вигляді неформальних партнерських відносин між зацікавленими сторонами з різних секторів, які мають спільну мету. Реєстрація Коаліції як юридичної особи може бути стратегією для залучення необхідного фінансування та покращення внутрішньої координації. Найбільш релевантною формою юридичної особи для Національної коаліції може бути форма НУО або соціального підприємства.

Враховуючи ступінь, в якому цифрові навички стосуються кожного аспекту роботи та життя, метою багатьох країн є забезпечення залучення широкої представницької групи зацікавлених сторін до процесу розвитку цифрових навичок та компетентностей.

Важливо окреслити деякі найпоширеніші зацікавлені сторони, які повинні бути залучені. Зокрема, оскільки цифровий розрив, як правило, посилює інші соціальні розриви, дуже важливо, щоб групи, які часто виключаються з процесів творення цифрової політики, мали своє місце в Коаліції.

Урядові установи, національні та місцеві органи влади: оскільки цифрові навички необхідні для ефективної участі у всіх аспектах життя та праці, важливо залучати всі відповідні міністерства та відомства до розвитку сфери цифрових навичок. Як правило, сюди відносяться інституції з наступних сфер:

- Цифрова економіка / ІКТ / Телекомунікації;

- Робоча сила/Підготовка трудових ресурсів;
- Освіта;
- Культура / Бібліотеки;
- Здоров'я;
- Розвиток сільської місцевості.

Навчальні заклади: навчальні заклади відіграють вирішальну роль, оскільки вони формують шляхи навчання дуже широкої частини населення країни. Більшість країн вживають заходів для включення навчання цифровим навичкам у програми навчальних закладів. Це стосується всіх рівнів освіти, включаючи початкові та середні школи, технічні та професійно-технічні заклади, коледжі та університети.

Приватний сектор (наприклад: гравці галузі ІКТ та галузей, що використовують ІКТ; торгово-промислові палати, приватні служби зайнятості тощо): дуже важливо залучати приватний сектор для того, щоб розвиток цифрових навичок відповідав потребам робочої сили та планам розгортання технологій компаній, а також важливо залучати їх до планування діяльності Коаліції. Наприклад, приватний сектор може навчати цифровим навичкам (у тому числі на веб-платформах компанії), стимулювати своїх співробітників постійно розвивати свої цифрові навички для перекваліфікації наявної робочої сили, коли йдеться про автоматизацію, заміну технологій. Приватні компанії міжнародного рівня також можуть відігравати роль, оскільки великі іноземні технологічні компанії часто мають бажання зробити свій внесок у створення бази цифрових навичок у країні. Мобільні оператори все більше залучаються до розвитку цифрової та мобільної грамотності, оскільки вони визнають, що для бізнесу має сенс підтримка більшої кількості людей в надбанні цифрових навичок.

Громадянське суспільство (наприклад, громадські організації, молодіжні асоціації, федерації роботодавців, бібліотечні мережі тощо): залучення громадянського суспільства також дуже важливе. Організації громадянського суспільства, які представляють інтереси етнічних меншин, людей з інвалідністю, молоді, жінок та інших цільових або маргіналізованих груп, можуть забезпечити відповідність планування розвитку цифрових навичок потребам відповідних цільових груп. Громадські бібліотеки, громадські організації, аналітичні центри та громадські центри, що пропонують освітні програми, також є важливими учасниками, оскільки вони відіграють роль у наданні можливостей навчання протягом усього життя у багатьох країнах.

Неформальні постачальники освітніх послуг у сфері цифрових навичок: до таких суб'єктів можуть відноситися комерційні та соціальні підприємства, гуртки з програмування, волонтери, які навчають цифровим навичкам, технологічні клуби, хаби, простори для спільної творчості та роботи - всі вони

можуть надати поради та рекомендації щодо розробки національної програми навчання цифровим навичкам та відігравати важливу роль у її впровадженні.

Національні коаліції мають охоплювати всю територію держави і можуть мати у своєму складі профільні міністерства чи урядові відомства, а також бути під їх керівництвом. У країнах ЄС управління Національними коаліціями часто здійснюється міністерствами чи урядовими представниками, але це залишається більше практикою, ніж правилом.

Національні коаліції також можуть координуватися галузевими асоціаціями, провідними ІТ-компаніями, неурядовими організаціями, які діють на національному рівні. У всіх випадках координація Національною коаліцією повинна бути відкритою, здатною об'єднати широку кількість зацікавлених сторін по всій країні, а також спроможною координувати діяльність на національному рівні. Важливо, щоб у випадку зміни координаційного органу структура Національної коаліції залишалася стійкою.

Координаційний орган має працювати здебільшого для адміністрування діяльності Коаліції, а не для стратегічного управління нею. Бажано, щоб координаційний орган складався із представників декількох організацій-членів Коаліції. Для задоволення потреб певних вразливих груп населення можна створювати керівні органи на суб-національному рівні.

Національні Коаліції вільні вирішувати, яку саме систему управління їм застосовувати.

Існують різноманітні структури управління. Деякі Коаліції адмініструються головним секретаріатом або керівним комітетом, який регулярно проводить засідання для забезпечення оперативного управління.

В ідеалі Національні коаліції повинні будувати свою роботу за допомогою конкретних планів дій, що відповідають національним реаліям. Формат засідань у вигляді круглого столу ідеально підходить для розробки та обговорення планів дій.

Для того, щоб коаліція залишалася інклюзивною, слід періодично проводити зустрічі або конференції, які мають бути відкритими для всіх членів та потенційних зацікавлених сторін.

Дивлячись на досвід існуючих Національних коаліцій, наполегливо рекомендується призначити координатора Національної коаліції. Координатором може бути організація або особа, яка матиме наступні обов'язки:

- 1) Сприяти комунікаціям Національної коаліції (внутрішнім та зовнішнім комунікаціям)
- 2) Контролювати розробку плану дій Національної коаліції та оцінювати його виконання
- 3) Розвивати Національну коаліцію шляхом залучення нових зацікавлених сторін для участі в її діяльності
- 4) Виступати контактною особою для зовнішніх зацікавлених сторін

Національні коаліції можуть розділити координаційні обов'язки між різними партнерами/членами, щоб забезпечити збалансоване навантаження. Наприклад, один координатор може підтримувати веб-сайт та канали соціальних медіа, інший координатор буде нести відповідальність за звітування, ще один координатор може відповідати за організацію комунікації всередині Коаліції. Не існує стандартів щодо того, скільки часу повинно бути присвячено координаційним обов'язкам, це може дуже різнитися залежно від того, наскільки обов'язки координації підтримуються фінансово або наскільки координуюча організація готова дозволити своєму працівникові витратити робочий час на адміністрування коаліції. Якщо фінансування та підтримка дозволяють – можливо найняти координатора з повним робочим навантаженням, хоча це не є поширеною практикою.

З урахуванням описаних вище особливостей стає можливим скласти проект типової функціональної структури Національної коаліції.

Координатор/ Координаційний орган				
Тематичні рівні	Робочі групи Національної коаліції			
	Цифрові навички для всіх категорій (громадяни)	Цифрові навички для працівників (робочої сили)	Цифрові навички для спеціалістів у галузі ІКТ	Цифрові навички в освіті
<i>Базові цифрові навички</i>	Базові навички роботи з комп'ютером (використання клавіатур та сенсорних екранів; надсилання електронних листів; використання основного / загального програмного забезпечення (Word, Excel, інтерфейси електронної пошти тощо) для спілкування та отримання необхідної інформації)	Базові цифрові навички (для виконання елементарних професійних обов'язків, що не належать до ІКТ (використання Word, Excel, Power Point, Photoshop, електронних інтерфейсів), офісного управління, отримання необхідних професійних знань тощо)	Базові знання мов програмування (C, C++, C#, Java, Java Script, і т.д.)	Базові навички роботи з комп'ютером (використання клавіатур та сенсорних екранів; надсилання електронних листів; використання основного / загального програмного забезпечення (Word, Excel, інтерфейси електронної пошти тощо) для спілкування та отримання необхідної інформації в навчальних процесах)

<p><i>Допоміжні цифрові навички</i></p>	<p>Базові навички роботи з комп'ютером та вміння використовувати загальне програмне забезпечення (Word, Excel, електронні інтерфейси для центрів адміністративних послуг тощо) для отримання основних адміністративних послуг для громадян / користувачів та вирішення побутових завдань</p>	<p>Цифрові навички контролю бізнес-процесів (використання загального та спеціалізованого програмного забезпечення для координації підпорядкованого персоналу / партнерів / зацікавлених сторін)</p>	<p>Використання мов програмування (C, C ++, C #, Java, Java Script тощо) для створення загального програмного забезпечення</p>	<p>Цифрові навички для розробки навчальних програм та створення відповідного контенту</p>
<p><i>Прогресивні цифрові навички</i></p>	<p>Можливість використання загального програмного забезпечення для створення нового контенту для громадян</p>	<p>Здатність використовувати цифрові навички для створення нового контенту або нових координаційних бізнес-процесів для створення доданої вартості (електронна комерція, кібербезпека, управління великими даними)</p>	<p>Використання мов програмування (C, C ++, C #, Java, Java Script тощо) для вирішення проблем (бізнес, кібербезпека тощо) та створення нового програмного забезпечення</p>	<p>Можливість навчити розробляти програмне забезпечення за допомогою мов програмування (C, C ++, C #, Java, Java Script тощо)</p>
<p>Цільові навички для зацікавлених сторін</p>				